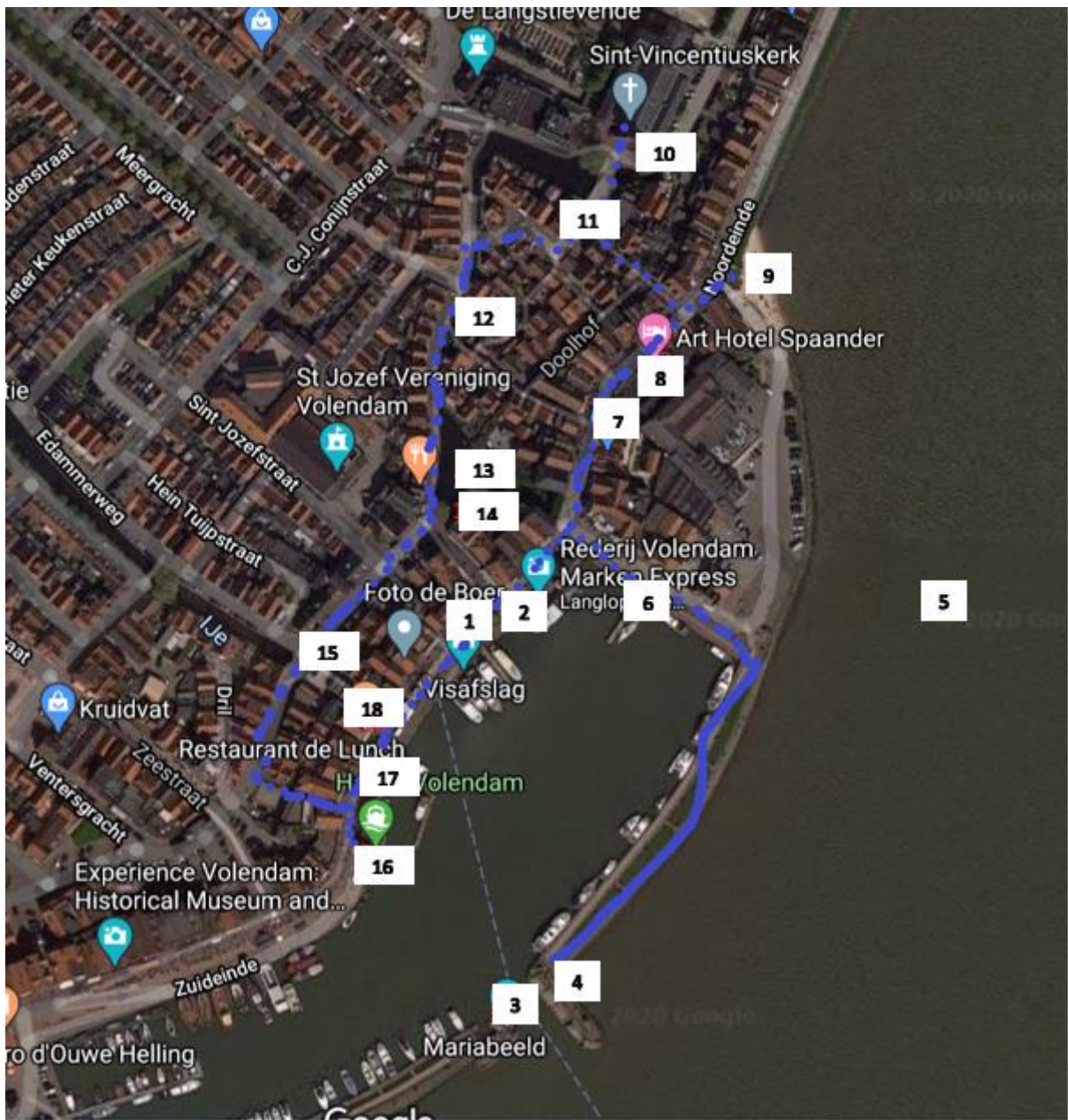

Wandelroute

(Icoontje van een Volendammer man & vrouw)

1. **Fotostudio Fotograaf Volendam:** jaarlijks komen vele duizenden toeristen naar Volendam om zichzelf bij Fotostudio 'Fotograaf Volendam' in klederdracht te laten fotograferen. Want de traditionele Volendamse klederdracht is wereldberoemd. Dit komt doordat veel schilders de vroegere Volendammers in vol ornaat vastlegden op doek. Het voornaamste kenmerk van de Volendamse klederdracht is de 'hul': een kanten kapje dat als hoofddekseel dient. Ook typisch Volendams zijn de kettingen van bloedkoraal met een echt gouden slot. Dit gouden slot was vaak een erfstuk dat overging van moeder op dochter. Toch werd de herkenbare 'hul' en de kettingen alleen maar op zon- en feestdagen gedragen! Er lopen nog maar enkele oudere Volendamse dagelijks in klederdracht. Zelf kun je natuurlijk ook ervaren hoe het is om deze prachtige klederdracht te dragen. Wie heeft er nu niet een kiekje in deze Volendamse klederdracht thuis liggen? Een hele leuke herinnering aan ons mooie Volendam.

(icoontje van de klokkenpaal)

2. **Praathuis:** midden op de Dijk van Volendam staat 'Het Praathuis': een klein houten vierkant huisje met een prachtig uitzicht op de haven. Al jaren komen Volendamse mannen hier samen om het laatste nieuws te bespreken. Een soort stamkroeg, maar dan zonder bier. En zonder vrouwen, want die zijn niet welkom in Het Praathuis.

Naast 'Het Praathuis' zie je een bankje met een bronzen beeld, beter bekend als 'De Bap'. Ga gerust gezellig naast hem op de bank zitten en neem een leuke foto!

Aan de andere kant van het praathuis hangt een bel. Wanneer in Volendam een paar in ondertrouw ging, werden zij bij de "Klokkenpaal" feestelijk onthaald door vrienden en familie. Ze kwamen daar met de boot naartoe vanaf Edam, waar in het stadhuis de officiële papieren werden getekend. Volendam had namelijk geen stadhuis. Deze Klokkenpaal werd ook wel de trouwklok genoemd.

Figuur 1 <https://onh.nl/verhaal/klokkenpaal-in-volendam-in-ondertrouw-gaan-op-de-dijk>

(Icoontje van het mariabeeld)

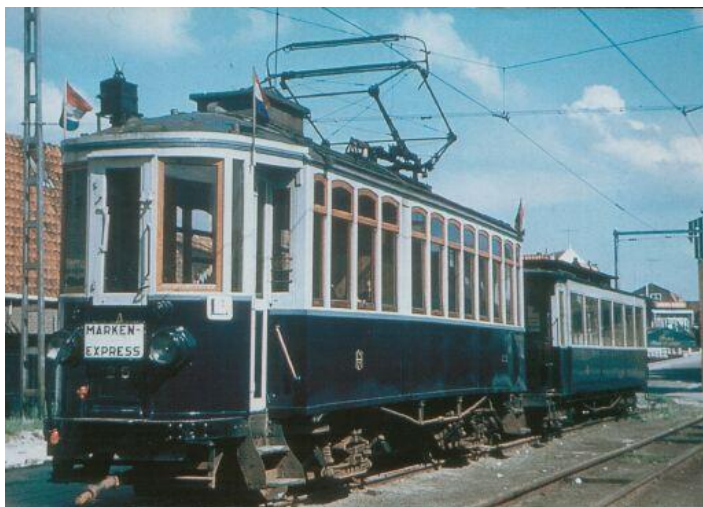
3. **Het Maria beeld:** de Heilige Maagd Maria is zeer belangrijk voor de katholieke Volendammers. Daarom staat op het havenhoofd sinds 1953 een Mariabeeld, de O.L. Vrouw van Banneux. Men besloot dat de plaats waar de Volendamse vissers de haven in- en uitvoeren, een prachtige plek was voor dit Mariabeeld.
4. **Schelpenstrandje:** Het Mariabeeld staat aan de overkant en aan deze kant de misthoorn die loeide bij mist en slecht zicht. Deze kant van het havenhoofd had ook een zeer belangrijke sociale functie! Dit schelpenstrandje was de recreatieve zwem en hangplek vroeger voordat het mogelijk was om op het Slobbeland, dat je rechts in de verte ziet, te zwemmen.

5. **De Bukdijk:** over de dijk in de verte gaan verschillende verhalen. Zo vertelt het ene verhaal dat het de bedoeling was om een doorgang te hebben aan de andere kant van Marken. Hierdoor werd het mogelijk om tol te heffen. Een meer aannemelijk verhaal is dat het de bedoeling was om het water erachter droog te leggen en zo de polder te vergroten. De dijk heeft geen officiële naam maar wordt in de lokale volksmond “De Bukdijk” genoemd. Tijdens de oorlog werd er vooral voedsel gesmokkeld uit de polders, wat daarna met lage bootjes werd opgehaald van de dijk. Omdat met een heldere hemel silhouetten goed zichtbaar waren, moest het overladen allemaal bukkend gebeuren. Zo kwam de naam “De Bukdijk” tot stand.

6. **Gouwzee:** In de verte zie je Marken, een eeuwenoud (schier)eiland dat wordt omringd door de Gouwzee en het Markermeer. Het water tussen Marken en Monnickendam was voorheen onderdeel van de Zuiderzee en later, na de aanleg van de Afsluitdijk, was het deel van het IJsselmeer. Pas toen in 1976 de dijk tussen Enkhuizen en Lelystad werd gebouwd, werd al het water ten zuiden van die dijk het Markermeer. Vandaar dat de dijk behalve zijn officiële naam De Houtribdijk, door velen ook wel de Markermeerdijk wordt genoemd. Wat velen niet meer weten, is het hele idee achter die 26 kilometer lange dijk. Hij was namelijk bedoeld om het zuidelijke deel van het IJsselmeer te kunnen inpolderen. Dat idee werd uiteindelijk in 2003 losgelaten.

(Icoontje van de Marken Express (met blauw en oranje))

7. **Veerboot naar Marken:** Je loopt langs de aanlegsteigers van de Volendam Marken Express, deze boten zorgen al meer dan 80 jaar voor een verbinding tussen Volendam en Marken. De naam Volendam Marken Express vindt zijn oorsprong in een trammetje die van Amsterdam Noord, via Broek in Waterland, Monnickendam naar Edam en Volendam ging en weer terug! Deze tram reed tot 1956. Deze rondreis met het trammetje werd in 1905 uitbereid met een overtocht met de stoomboot.

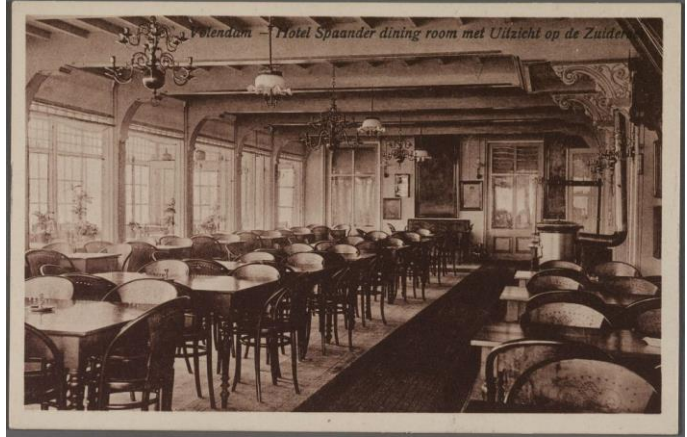

(icoontje van een kaas)

8. **Cheese Factory:** in de hele wereld is Nederland beroemd om zijn kaas. Ook in Volendam wordt overheerlijke kaas gemaakt. In de Cheese Factory Volendam – een kaasmuseum, -fabriek én -winkel in één – is te zien dat kaasmaken echt een kunst is. Ontdek hoe melk verandert in dat smakelijke stukje kaas dat zo heerlijk is op brood of bij een goed glas wijn. Weet je eigenlijk hoe de gaten in de kaas verschijnen en hoe kaas zijn typische kaassmaak krijgt? En heb je enig idee hoelang de verschillende kazen eigenlijk moeten rijpen? Dit alles en meer leer je tijdens een bezoekje aan de Cheese Factory. Wanneer je een demonstratie en proeverij bijwoont is het ook mogelijk om verschillende soorten kaas te proeven.

Je loopt nu trouwens door de dubbele buurt. Deze naam is ook weer alleen bekend bij de Volendammers. Dit is het enige stukje aan de dijk met aan 2 kanten bebouwing vandaar die naam.

- 9. Art hotel Spaander:** veel kunstschilders hadden Volendam al vroeg ontdekt. In 1881 kochten Leendert Spaander en zijn vrouw Aaltje Kout een klein café aan de dijk om hier later een hotel van te maken. Dit gaf schilders de gelegenheid om in het dorp te werken, maar vormde tegelijkertijd een ontmoetingsplaats voor kunstenaar uit de hele wereld. Leendert hing alles aan de wand: de werken die hij kreeg uit dankbaarheid en de schilderijen van armlastige artiesten die daarmee hun hotelrekening betaalden. In het hotel is de 'kunstschilderperiode' nog voelbaar aanwezig. Helaas is het hotel momenteel gesloten, maar kun je bij het strandje naast Art hotel Spaander wél hele mooie foto's maken met het IJsselmeer op de achtergrond.

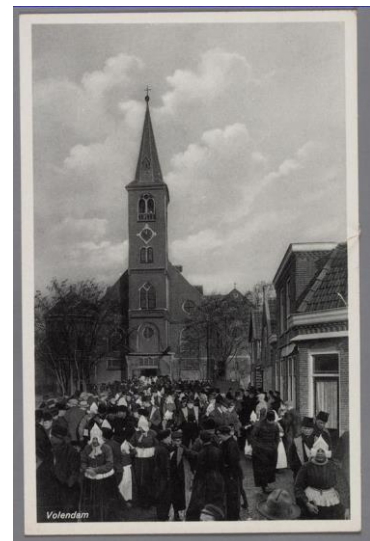

Figuur 2 <https://onh.nl/verhaal/droge-voeten-in-hotel-spaander>

- 10. Gouwzee:** Loop nadat je hotel Spaander gepasseerd hebt even naar beneden toe naar het strandje. Vanaf hier heb je bij helder weer uitzicht over: Edam, Hoorn, Enkhuizen, Lelystad én Almere! Prachtig om zo te zien waar je precies bent en hoe goed Volendam te bereiken is vanaf het water.

(Icoontje van een kerk)

- 11. Sint-Vincentiuskerk:** Tegenover hotel Spaander loop je het kleine trappetje af naar beneden en zie je wanneer je uit de steeg bent de prachtige kerk! De Sint-Vincentiuskerk uit 1860 is de oudste katholieke kerk van Volendam. Eeuwenlang moesten de rooms-katholieke bewoners van Volendam te voet naar de kerk in Edam. Toen de Volendammers massaal in protest gingen om hieraan een einde te maken, gaf het bisdom toestemming om een eigen kerk te bouwen.

(Icoontje van paar Volendammer huisjes)

- 12. Het Doolhof:** Het Doolhof is het oudste deel van het centrum van Volendam. Dit unieke stukje Volendam dankt zijn naam aan het feit dat de huizen willekeurig geplaatst lijken te zijn. Dankzij de nauwe straatjes en de authentieke huisjes is Het Doolhof een grote inspiratiebron geweest voor kunstenaars. Dit is misschien wel het mooiste fotoplekje, omdat het nog altijd lijkt alsof hier de tijd heeft stilgestaan. Loop daarom ook gerust een rondje door Het Doolhof en verbaas je over de kleine schattige huizen die hier staan. Aan de muur is een gedenksteen te vinden, welke is geplaatst voor een jongetje dat is neergeschoten. Destijds haalden de jongeren kattenkwaad uit door het negeren van de avondklok, vervolgens daagden ze Duitse soldaten uit om hen te pakken te krijgen. Dit lukte haast nooit door de smalle steegjes van Het Doolhof, ontsnappen was dus kinderspel! Op één dag was een soldaat het zo ontzettend beu dat hij het vuur opende en een jongen neerschoot.

(icoontje van het gele bruggetje)

13. Gele bruggetje: Welke Volendammer heeft hier geen trouwfoto laten maken, dat kun je je hier best afvragen! Het is nog steeds een traditie van elk getrouwd stelletje om hun trouwfoto bij het gele bruggetje te nemen. De looproute van het net getrouwde bruidspaar ging vanaf de Sint-Vincentius kerk door de smalle steegjes heen en over het gele bruggetje, welke zeker iconisch te noemen is!

(icoontje van schaatsen)

14. Brijkje: het Brijkje was vroeger een belangrijk plekje. Hier leerde de jeugd schaatsen, kwam Sint Nicolaas binnen en dit was tevens de plek om vis en goederen te vervoeren naar Edam. Het slootje was vroeger een belangrijke vervoersroute naar Edam. Dat zou je niet zeggen door de smalle sloot die je hier ziet, maar vroeger was dit een brede vaart!

15. Bijnamen: in Volendam hebben alle families een bijnaam. Vernoemen was belangrijk dus kwam het in de grote gezinnen (gemiddeld 9 kinderen per gezin, met uitschieters naar 14 á 15 kinderen) vaak voor dat kinderen dezelfde voornaam kregen. Zo had je in een gezin bijvoorbeeld grote Jan en kleine Jan, en grote Piet en kleine Piet. Allemaal katholieke namen natuurlijk, want Volendam was in het protestante Nederland een sterk katholiek bolwerk. Naast dezelfde voornamen, waren er ook een heleboel families met dezelfde achternamen. Bekende voorbeelden zijn: Schilder, Smit, de Boer, Veerman & Molenaar. Een bijnaam was dus nodig om te weten om wie het ging. Van een "Jan Smit" waren er 100. Een ludiek voorbeeld van hoe een bijnaam tot stand kwam is het verhaal van "Jammesebaaie". Jan was aan het schaatsen en bleef wat te lang in Edam hangen. Het was al donker toen Jan besloot in het maanlicht terug te schaatsen naar Volendam. Jan zag opeens dat iemand hem achtervolgde en hij besloot wat harder te gaan schaatsen om deze persoon af te schudden. Hoe harder hij ging, het gedaante bleef hem kort op de hielen zitten. In paniek schaatste Jan naar de eerste boerderij toe en bonsde op de deur voor hulp. Het bleek dat Jan werd achtervolgd door zijn eigen schaduw. Sinds toen heette hij "Jammesebaaie", oftewel Jan met zijn beiden. Alle generaties na Jan dragen deze bijnaam nog steeds.

"Van wie bin jij 'r ientje?" "Van Aagie van Grote Kees van Jammesebaaie"!

(icoontje van groene ophaalbrug)

16. Groene ophaalbrug: Op deze brug is te zien hoe hoog het water stond tijdens de watersnoodramp van 1916. De groene ophaalbrug was belangrijk omdat er veel vervoer overheen en onderdoor moest. De vaart rechts voert naar Edam. Hier werden vroeger trekschuiten getrokken door paarden voor goederen en personenvervoer. Voorheen stonden hier klaphekken langs de vaart, wanneer je het zevende klaphek voorbij ging, dan kwam je bij de "jassen" (zo worden alle mensen genoemd in Volendam die niet in Volendam geboren zijn), sommige van deze "jassen" komen uit het naburige dorp Edam. Edam had stadsrechten en bijbehorende privileges en faciliteiten. Edammers liepen "in burger", en de arme Volendammer vissers met hun familie in klederdracht. De klaphekken dienden als afscheiding om het vee bijeen en uiteen te houden van de verschillende boerderijen.

(icoontje visafslag)

17. Visafslag: De klokkenpaal is al eerder genoemd, maar voorheen had deze een geheel andere functie. In de regelementen van de 17^e Eeuw werd opgenomen dat men alleen vis mocht verkopen als de klok van het afslaghuisje in de haven was geluid. De klokkenpaal stond dan ook destijds hier, naast de visafslag. Alle vis die in Volendam werd aangevoerd, werd eerst afgeslagen in eigen dorp. Er moest 'botbelasting' worden betaald, 5 stuivers per gevangen tobbetje vis. In 1905 kreeg de visafslag een eigen klokkentoren op het dak.

Vroeger ging de paling levend in de zogenaamde 'karen' welke in de haven lagen. Deze werden daar bewaard. De jongeren vonden het destijds leuk om over deze 'karen' heen te rennen. Dan moest je wel goed oppassen! De Karen zonken langzaam naar beneden en waren spekglad. Voor je het wist was je te traag en haalde je een nat pak!

(icoontje van stroopwafel)

18. Woltje's Backerij: het verhaal van Woltje's Backerij begint op 11 oktober 1799. Het is een bijzonder verhaal over deze bakkerij die nu staat op het vroeger genoemde "Jodenlandje". Het verhaal van Woltje gaat dat zij kennis maakte met de Hollandse stroopwafel uit Gouda en besloot dat zij dat véél beter kon. Zo ontstond de Volendamse stroop wafel die écht anders is dan alle andere stroopwafels. Als je dan toch in Volendam bent, moet je natuurlijk zelf even proeven! De proeverij is dan ook zeker een aanrader. Ook kun je bij Woltje's Backerij deelnemen aan de demonstratie en zien hoe een stroopwafel wordt gemaakt. In deze bijzondere bakkerij vind je ook heel veel andere soorten wafels, bijvoorbeeld met chocolade en bedekt met grote stukken karamel. Stuk voor stuk unieke traktaties!

19. Restaurant 'de Lunch': tijdens een bezoek aan Volendam wil je natuurlijk ook uitgebreid genieten van de verse vis waar Volendam bekend om staat. In dit gezellige familierestaurant kun je kiezen uit een bijzonder assortiment van lokale- en streekspecialiteiten. Wat dacht je bijvoorbeeld van warm vers gebakken brood met gerookte paling, of gebakken kibbeling van kabeljauw? Natuurlijk is er voor gasten die liever geen vis eten ook een mooie keuze van allerlei gerechten. Bij alle gerechten wordt zelfgemaakte friet gesneden van Beemster Binten geserveerd. Kun je niet kiezen uit al deze heerlijke gerechten? Kies dan voor de proeverij. Lekker van alles een beetje proeven.